

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudkyň JUDr. Renaty Hertlové a JUDr. Andrey Borovičkové Ph.D. v právní věci

žalobkyně: **AC24 s.r.o.**, IČ 02988186
sídlem Jaurisova 515/4, 140 00 Praha 4
zastoupená advokátkou JUDr. Denisou Sudolskou
sídlem Italská 1219/2, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **T-Mobile Czech Republic a.s.**, IČ 64949681
sídlem Tomíčková 2144/1, 148 00 Praha 4
zastoupená advokátem JUDr. Tomášem Sokolem
sídlem Na Strži 2102/61a, 140 00 Praha 4

o zaplacení částky 92 705,50 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 12.9.2023
č.j. 42 C 156/2022-215

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se **zrušuje** a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem zamítl soud I. stupně žalobu, kterou se žalobkyně domáhala na žalované zaplacení 92 705,50 Kč s příslušenstvím a žalované přiznal náhradu nákladů řízení 74 342,40 Kč. Žalobkyně se po změně žaloby z původního nároku, požadujícího, aby soud uložil žalované zdržet se jakýchkoliv stávajících protiprávních zásahů do vlastnických práv žalobkyně, spočívajících v aktivní blokaci domény www.ac24.cz, domáhala zaplacení uvedené částky z titulu ušlého zisku za dobu zmíněné blokace, již označila za rozpornou s Nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2015/2120 ze dne 25.11.2015, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu a mění směrnice 2002/22/ES a práva uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací a Nařízení (EU) č. 531/2012 o roamingu veřejných mobilních komunikačních sítí v Unii. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby s obranou, že nejednala protiprávně, jelikož vyhověla výzvě vlády a Národního centra kybernetických operací (NCKO) ze dne 25.2.2022 stran opatření, zamezujících šíření ruské propagandy v kybernetickém prostoru ČR zablokováním přístupu na 6 dezinformačních webů, a že není dána příčinná souvislost jejího jednání se škodou žalobkyně.
2. Soud I. stupně učinil zjištění z listin, popsanych v odstavci 3. a 5. rozsudku, a s odkazem na §§ 2910, 2911, 2951 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník vzal za prokázané, že v „předmětném období první poloviny roku 2022“ došlo k omezení v přístupu k webu žalobkyně www.ac24.cz. na základě technického opatření provedeného žalovanou. Žalobkyně prokázala, že

v „daném období“ se jí snížily příjmy, což však soud I. stupně „*nevyhodnotil v příčinné souvislosti s jednáním žalované*“, neboť „*má za to, že k úbytku uživatelů a návštěvníků právě došlo v důsledku válečných událostí zahájených ze strany Ruské federace dne 26.2.2022 a k odklonu uživatelů – návštěvníků k dalším poskytovatelům služeb v oblasti informací na trhu s informacemi a to i v oblasti další médií, který byl zcela přirozený a to z důvodu převisu nabídky informací nad jejich poptávkou, kdy došlo k nárůstu informací s touto tematikou a je nepochybné, že muselo dojít k většímu rozptylu sledovanosti u jednotlivých médií či poskytovatelů komunikačních služeb*“. Dále uvedl, že žalobkyní předložené důkazy neprokázaly úbytek jejich příjmů v souvislosti s jednáním žalované, zpochybnil relevanci čestných prohlášení o tom, že prohlašující osoby neměly možnost přístupu k předmětnému webu, s poukazem na to, že nejsou podepsána, a uzavřel, že snížení příjmu žalobkyně nelze hodnotit jako škodu „*a to i z toho důvodu, že žalovaná sic učinila technická opatření k zamezení přístupu k webu žalobkyně, avšak tyto učinila na základě výzvy státního orgánu, konkrétně na základě usnesení vlády ČR ze dne 25.2.2022 č. 127 a následné výzvy Národního centra kybernetických operací spadající pod Ministerstvo obrany ČR a učinila je tak v dobré víře, kdy i předmětná výzva obsahuje direktivní pokyn k učinění těchto technických opatření a nebylo věci žalované, aby sama o své vůli hodnotila či jiným způsobem vykládala anebo neuposlechla výzvy, které jí zaslal orgán státní moci*“, tudíž nejednala protiprávně. S tímto odůvodněním žalobu zamítl a žalované přiznal podle § 142 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (o.s.ř.) náhradu nákladů řízení.

3. Proti rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání, v jehož mimořádně obsáhlém textu zdůraznila, že žalovaná porušila zákonnou povinnost neblokovat přístup k internetu, kterou jí stanoví čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2015/2120 ze dne 25.11.2015 (Nařízení). Zdůraznila, že bylo pouze na vůli žalované, zda výzvě NCKO k blokaci označených webových stránek vyhoví, neboť šlo pouze o nezávaznou žádost v podobě politické proklamace. K tomu poukázala na závěry Nejvyššího správního soudu k této výzvě v rozhodnutí sp.zn. 7As 22/2023 s žádostí, aby odvolací soud případně položil Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU) předběžnou otázku stran charakteru uvedené výzvy. Touto výzvou nebyla žalovaná vázána a ta proto nebyla ani způsobilá založit jí dobrou víru ve správnost daného postupu, neboť si musela být vědom svých povinností podle uvedeného Nařízení (k tomu žalobkyně argumentovala judikaturou k otázce dobré víry). Soud I. stupně z tohoto důvodu žalobu zamítl nepředvídatelně, neboť žalobkyni o takové možnosti nepoučil a své závěry o důvodu úbytku návštěvníků webu žalobkyně založil na svém nepodloženém úsudku. Současně neúplně zjistil skutkový stav, když neprovedl žalobkyní navrhovaný znalecký posudek k otázce jejího ušlého zisku, nezhodnotil řádně předložená čestná prohlášení, prokazující pokles návštěvnosti domény, a nezabýval se výpočtem ušlého zisku žalobkyní. Dále žalobkyně namítla proti výroku o náhradě nákladů řízení, že s původním nárokem na upuštění od blokace její domény byla s ohledem na jeho splnění žalovanou úspěšná a má právo na náhradu nákladů řízení o tomto nároku podle § 146 odst. 2 o.s.ř. Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
4. Žalovaná navrhla potvrzení napadeného rozsudku a v obdobně rozsáhlém vyjádření dovozovala, že nejednala protiprávně, když se řídila doporučením státních orgánů v situaci ohrožení, plynoucího pro Českou republiku z vojenského konfliktu v jejím bezprostředním okolí, v dobré víře, že jde o závazné pokyny, k čemuž poukázala na to, že Nejvyšší správní soud vyslovil své závěry no charakteru předmětné výzvy až následně. Dovožovala, že výklad Nařízení není jednoznačný a že obsahuje výjimky ze stanovených zákazů, tudíž mohla jednat i v omluvitelném omylu, potažmo v krajní nouzi. Poukazovala na to, že šíření určitého typu obsahu bylo zakázáno řadou států, pročez navrhovala položení SDEU předběžné otázky k výkladu výjimky, týkající se bezpečnosti a integrity sítě. Dovožovala dále, že žalobkyně neprokázala příčinnou souvislost mezi tvrzeným úbytkem návštěvnosti jejích stránek a zásahem žalované, a že její nedostatečná tvrzení nelze nahradit znaleckým posudkem.

5. Žalobkyně reagovala opět mimořádně obsáhlou replikou, v níž dovozovala, že jednáním žalované, které nemělo zákonný podklad, bylo zasaženo do jejího vlastnického práva a práva na podnikání v rozporu s čl. 11 odst. 1 a č. 26 Listiny základních práv a svobod (LZPS) a byla jím v rozporu s čl. 3 odst. 1 LZPS diskriminována, čímž byl porušen také zák. č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon), potažmo došlo ke zneužití dominantního postavení žalované ve smyslu § 11 odst. 1 zák.č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Zdůraznila, že výzva NCKO ani nebyla adresována žalované, ale výkonnému řediteli NIC.CZ a s oporou judikatury SDEU (rozsudky C-807/18 a C 39/19 ve věci Telenor a C 34/20 ve věci Telecom) dovozovala, že blokaci jejích stránek v provedené formě neumožňovaly ani výjimky z Nařízení a že postup žalované nebyl v rozporu s Nařízením transparentní, nediskriminační a přiměřený. Poukázala dále na to, že žalovaná v řízení argumentovala rozporně a netvrdila existenci své dobré víry, na niž postavil soud I. stupně napadené rozhodnutí. Žalovaná nebyla v dobré víře a oproti jiným operátorům (např. společnost Vodafone) nejednala pečlivě, neboť neuvážila, zda je její jednání, které vedlo ke snížení zisku žalobkyně, v rozporu s Nařízením.
6. Žalovaná reagovala dalším vyjádřením, v němž zopakovala, že žalobkyně neprokázala protiprávnost jejího zásahu ani vznik škody v příčinné souvislosti s ním a dovozovala, že v odvolacím řízení uvádí nepřipustná nová tvrzení o porušení právních norem a o tom, že výzva NCKO nebyla adresována žalované. K tomu poukázala na veřejně publikovanou obdobnou výzvu vlády (usnesení vlády ČR ze dne 25.2.2022), jejíž byla mimo jiné i žalovaná adresátkou, a argumentovala rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ČR sp.zn. 5 As 230/2022, podle jehož závěru není dáno subjektivní právo jednotlivce na přijímání informací z konkrétní internetové stránky. Dovožovala, že jednala v dobré víře a že její opatření nebyla ve smyslu výjimky podle čl. 3 odst. a) Nařízení protiprávní a byla s ohledem na mimořádnost situace transparentní, přiměřená a nediskriminační. Konečně zpochybnila samotnou blokaci stránek žalobkyně s tvrzení, že „kdo se na tyto schránky chtěl dostat, ten se na ně i dostal“.
7. Z obsahu odvolání se podávají odvolací důvody ve smyslu § 205 odst. 2 písm. c), d) a g) o.s.ř. Odvolací soud proto přezkoumal napadený rozsudek v intencích §§ 212 a 212a o.s.ř. a dospěl k závěru, že nejsou podmínky pro jeho potvrzení ani změnu, neboť soud I. stupně jej založil na nesprávném právním posouzení věci a nedostatečném zjištění skutkového stavu. V první řadě nelze aprobovat závěr soudu I. stupně o tom, že žalobkyně tvrzenou protiprávnost jednání žalované vylučuje její „dobrá víra“ v údajně direktivní pokyn NCKO, potažmo vlády ČR. Výzva NCKO ze dne 25.2.2022 je, jak se podává ze samotného zjištění soudu I. stupně, formulována jako žádost o technické znemožnění přístupu k internetovým stránkám, označeným jako dezinformační, z důvodu tam uvedených a je tak z jejího obsahu zcela zřejmé, že se o direktivní pokyn orgánu veřejné moci, vydaný v rámci jeho pravomoci, nejedná. Nejvyšší správní soud ostatně v žalobkyní zmíněném rozsudku sp.zn. 7As 22/2023 k této výzvě dovodil, že šlo o nezávaznou politickou proklamaci doporučujícího charakteru. Obdobně pouhou politickou proklamací bez právních důsledků byla i obdobná výzva k přijetí potřebných opatření k zamezení šíření nepravdivých a zavádějících informací v kybernetickém prostoru, obsažená v usnesení vlády ČR ze dne 25.2.2022 a adresovaná blíže neurčeným „relevantním subjektům“. Za této situace bylo na žalované, aby sama zvážila, zda takové žádosti státní instituce (jež jí ani nebyla přímo adresována, což je z dotyčné listiny zřejmé) vyhoví, a přitom vzala v úvahu právní rámec, kterým je ve své činnosti vázána.
8. Článek 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2015/2120 ze dne 25.11.2015 s názvem Zajištění přístupu k otevřenému internetu stanoví, že

1. Koncoví uživatelé mají právo na přístup k informacím a obsahu a jejich šíření, využívání a poskytování aplikací a služeb a využívání koncového zařízení podle svého vlastního výběru bez ohledu na polohu koncového uživatele nebo poskytovatele či polohu, původ nebo určení dané informace, obsahu, aplikace nebo služby, a to prostřednictvím své služby přístupu k internetu.

Tímto odstavcem není dotčeno právo Unie nebo vnitrostátní právo, které je v souladu s právem Unie, týkající se zákonnosti obsahu, aplikací či služeb.

2. Dohody mezi poskytovateli služeb přístupu k internetu a koncovými uživateli o obchodních a technických podmínkách a vlastnostech služeb přístupu k internetu, jako je cena, objem dat nebo rychlost, a veškeré obchodní praktiky poskytovatelů služeb přístupu k internetu neomezují výkon práv koncových uživatelů stanovených v odstavci 1.

3. Poskytovatelé služeb přístupu k internetu nakládají při poskytování služeb přístupu k internetu s veškerým provozem stejně, bez diskriminace, omezení nebo narušování a bez ohledu na odesílatele a příjemce, na obsah, ke kterému se přistupuje nebo který se šíří, na používané či poskytované aplikace nebo služby nebo na použité koncové zařízení.

První pododstavec nebrání poskytovatelům služeb přístupu k internetu v zavádění opatření přiměřeného řízení provozu. Aby mohla být tato opatření považována za přiměřená, musí být transparentní, nediskriminační a přiměřená, a nesmí být založena na obchodních cílech, nýbrž na objektivně odlišných požadavcích určitých kategorií provozu na technickou kvalitu služeb. Tato opatření nesmí sledovat konkrétní obsah a nesmí být uplatňována po dobu delší, než je nezbytné.

Poskytovatelé služeb přístupu k internetu nesmějí provádět opatření řízení provozu, která jdou nad rámec opatření stanovených v druhém pododstavci, a zejména nesmějí blokovat, zpomalovat, měnit, omezovat, narušovat, zhoršovat nebo diskriminovat konkrétní obsah, aplikace nebo služby nebo jejich konkrétní kategorie, s výjimkou případů, kdy je to nezbytné, a pouze na nezbytně nutnou dobu za účelem:

- a) dodržení unijních legislativních aktů či vnitrostátních právních předpisů, které jsou v souladu s právem Unie, jež se vztahují na poskytovatele služeb přístupu k internetu, nebo opatření provádějících v souladu s právem Unie tyto unijní legislativní akty či vnitrostátní právní předpisy, včetně rozhodnutí soudů nebo veřejných orgánů s příslušnou pravomocí;
- b) zachování integrity a bezpečnosti sítě, služeb poskytovaných prostřednictvím této sítě a koncových zařízení koncových uživatelů;
- c) zabránění hrozícímu přetížení sítě a zmírnění účinků výjimečného nebo dočasného přetížení sítě za předpokladu, že se s rovnocennými kategoriemi provozu nakládá stejně.

4. Veškerá opatření řízení provozu mohou vést ke zpracování osobních údajů pouze tehdy, pokud je takové zpracování nezbytné a přiměřené pro dosažení cílů uvedených v odstavci 3. Toto zpracování se provádí v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES⁽¹⁰⁾. Opatření řízení provozu musí být rovněž v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES.

5. Poskytovatelé služeb elektronických komunikací pro veřejnost, včetně poskytovatelů služeb přístupu k internetu, a poskytovatelé obsahu, aplikací a služeb mají svobodu nabízet jiné služby než služby přístupu k internetu, které jsou optimalizovány pro konkrétní obsah, aplikace nebo služby, případně jejich kombinaci, pokud je optimalizace nezbytná ke splnění požadavků na obsah, aplikace nebo služby pro určitou úroveň kvality.

Poskytovatelé služeb elektronických komunikací pro veřejnost, včetně poskytovatelů služeb přístupu k internetu, mohou nabízet nebo umožňovat takovéto služby pouze tehdy, pokud je kapacita sítě dostatečná k jejich poskytování jako doplnění k poskytovaným službám přístupu k internetu. Tyto služby nesmějí být používány ani nabízeny jako náhrada za služby přístupu k internetu a nesmějí být na úkor dostupnosti nebo obecné kvality služeb přístupu k internetu pro koncové uživatele.

9. Z citovaného obsahu Nařízení se pro daný případ podává obecný zákaz blokace konkrétního obsahu, aplikace nebo služby nebo jejich konkrétní kategorie poskytovateli služeb elektronických komunikací s výjimkami, které na danou situaci nedopadají. Jak výše uvedeno, poskytovatelům služeb nebyl dán žádný závazný pokyn v rámci rozhodnutí orgánu veřejné moci s příslušnou pravomocí ani nejde o případ „zachování integrity a bezpečnosti sítě, služeb poskytovaných prostřednictvím této sítě a koncových zařízení koncových uživatelů“, jež s ohledem na uvedenou formulaci zjevně týká technických parametrů (zabránění kybernetickým útokům prostřednictvím šíření škodlivých softwarů) a nikoliv faktické cenzury obsahu stránek uživatelů, kterou v podmínkách České republiky zakazuje článek 17 odst. 3 LZPS jako součásti ústavního pořádku. Žalobkyně k tomu případně argumentovala posouzením předběžných otázek SDEU ve věcech C-807/18, C 39/19 a C 34/20, se závěrem, že poskytovatelé služeb přístupu k internetu mají možnost přijímat opatření přiměřeného řízení provozu, jsou-li založena na objektivně daných požadavcích určitých kategorií provozu na technickou kvalitu služeb (a ne na obchodních cílech). Odvolací soud proto neshledal důvod k pokládání oběma stranami zmíněných předběžných otázek SDEU. Tvrdí-li žalovaná, že některá z výše popsanych výjimek ze zákazu blokace byla v případě žalobkyně dána, pak musí takovou skutečnost zcela konkrétně ve vztahu k žalobkyni odůvodnit a prokázat. Žalovaná coby nadnárodní společnost, disponující odborně vzdělanými manažery i právníky, nemůže s úspěchem tvrdit, že byla v omylu či v dobré víře ohledně závaznosti uvedené žádosti NCKO, neboť již z její formulace jakožto žádosti o spolupráci jí muselo být zřejmé, že nejde o závazné rozhodnutí státní správy, které by operátorům požadovanou blokaci nařizovalo, jakož i to, že NCKO jako součást vojenského zpravodajství žádnou pravomocí v tomto směru nedisponuje. Tím méně se mohla domnívat, že ji k vytýkanému jednání zavazuje zcela obecné a vágní usnesení vlády. Byť by i žalovaná jednala v důvěře v opodstatněnost žádosti uvedené státní instituce z hlediska obecných veřejných poměrů, nezabavuje ji to odpovědnosti za porušení závazného právního předpisu, upravujícího postup při její činnosti.
10. V obecné rovině tak nelze dovodit, že žalovaná se v důsledku respektování nezávazné žádosti státní instituce ke spolupráci vyvázala z odpovědnosti za škodu, která třetí osobě vznikla v důsledku blokace jejích internetových stránek či domény. Vývody rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp.zn. 5 As 230/2022 nejsou pro tuto věc relevantní, neboť tu nejde o subjektivní právo jednotlivce na přístup k internetu. Otázkou vzniku ušlého zisku žalobkyně v jí (jakkoliv dosud ne zcela konkrétně) vymezené době (od 25.2.2022 po dobu 167 dnů, viz změna žaloby ze dne 15.8.2002) v příčinné souvislosti se zablokováním jejích stránek žalovanou se soud I. stupně i s ohledem na svůj právní závěr stran odpovědnosti žalované zabýval jen povrchně, zejména pominul jeho podrobnou specifikaci v podáních žalobkyně ze dne 15.8.2022, 23.5.2023, 14.6.2023 a 15.8.2023. Pokud však na podkladě provedených důkazů uzavřel, že se žalobkyni „v daném období“ snížily příjmy a má-li se jednat o období, spadající do blokace jejích stránek ze strany žalované, stěží lze vyloučit příčinnou souvislost snížení příjmu žalobkyně (dovozovaného z úbytku zobrazovaných reklam) s touto blokací spekulativní a nepřímou srozumitelnou úvahou soudu I. stupně, že v rozhodné době došlo k úbytku návštěvníků stránek žalobkyně jen z toho důvodu, že využívali jiné informační zdroje. Stejně tak ji nemůže vyloučit důkazně nepodložené tvrzení žalované, že „kdo se na tyto schránky chtěl dostat, ten se na

ně i dostal“. Relevanci žalobkyní předložených čestných prohlášení osob o nemožnosti přístupu k jejím internetovým stránkám pak nelze odmítat jen proto, že nejsou podepsána, je-li zřejmé, že byla zaslána elektronicky a současně obsahují identifikační údaje dotyčných osob.

11. Z popsanych důvodů odvolací soud napadený rozsudek podle § 219a odst. 1 písm. b) a odst. 2 o.s.ř. zrušil a podle § 221a odst. 1 písm. a) o.s.ř. vrátil věc soudu I. stupně k dalšímu řízení, v němž soud I. stupně postaví najisto, zda byl v žalobkyní jasně vymezeném období žalovanou coby poskytovatelkou služeb přístupu k internetu znemožněn přístup na výše uvedené internetové stránky, provozované žalobkyní, a zda žalobkyni v důsledku toho ušel zisk v tvrzené výši, jak se podává z její specifikace, aniž při úvaze o neunesení důkazního břemene z její strany pomine její návrh na provedení znaleckého posudku. Případná je rovněž výhrada žalobkyně k rozhodnutí o nákladech řízení, při němž nelze pominout původní žalobní nárok (na zdržení se blokace její domény) a důvody jeho zpětvzetí. V dalším řízení je soud I. stupně podle § 226 odst. 1 o.s.ř. vázán právním názorem soudu odvolacího a podle § 224 odst. 3 o.s.ř. rozhodne i o nákladech tohoto odvolacího řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není přípustné dovolání.

Praha 29. února 2024

JUDr. Irena Saralievová v. r.
předsedkyně senátu